

Konstitutionsutskottets verksamhet riksmötet 2020/21

Konstitutionsutskottets beredningsområde

Konstitutionsutskottet (KU) bereder ärenden om

- lagstiftning i konstitutionella och allmänt förvaltningsrättsliga ämnen
- lagstiftning om radio, television och film
- yttrandefrihet, opinionsbildning och religionsfrihet
- press- och partistöd
- Riksrevisionen, såvitt avser val av riksrevisorn och riksrevisionsdirektören, skiljande av riksrevisorn respektive riksrevisionsdirektören från uppdraget, åtal mot riksrevisorn och riksrevisionsdirektören, Riksrevisionens årsredovisning och revision av Riksrevisionen
- riksdagen och riksdagens myndigheter i övrigt utom Riksbanken
- länsförvaltningen och rikets administrativa indelning
- den kommunala självstyrelsen
- medgivande från riksdagen att väcka talan mot en riksdagsledamot eller att ingripa i en ledamots personliga frihet
- anslag inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

KU ska vidare granska statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning. För detta ändamål har utskottet rätt att få ut protokollen över besluten i regeringsärendena, de handlingar som hör till dessa ärenden samt regeringens övriga handlingar som utskottet finner nödvändiga för sin granskning. Detta gäller även om ärendena är hemliga.

Granskningen omfattar vissa allmänt administrativa frågor där initiativet vanligen kommer från utskottet självt. Andra ärenden tas som regel upp efter anmälan av enskilda riksdagsledamöter.

Utskottets sammansättning

Inledning

Under riksmötet 2020/21 hade utskottet den sammansättning som framgår nedan. Fem av ledamöterna tillhörde Socialdemokraterna, fyra Moderaterna, tre Sverigedemokraterna, en Centerpartiet, en Vänsterpartiet, en Kristdemokraterna, en Liberalerna och en Miljöpartiet. Ordförande i utskottet var Karin Enström (M). Vice ordförande var Hans Ekström (S).

Ledamöter

Karin Enström (M), ordförande

Hans Ekström (S), vice ordförande

Ida Karkiainen (S)

Marta Obminska (M), t.o.m. 2020-05-18

Lars Jilmstad (M), fr.o.m. 2021-06-10

Matheus Enholm (SD)

Per-Arne Håkansson (S)

Linda Modig (C)

Mia Sydow Mölleby (V)

Ida Drougge (M)

Fredrik Lindahl (SD)

Laila Naraghi (S)

Tuve Skånberg (KD)

Daniel Andersson (S)

Tina Acketoft (L)

Mikael Strandman (SD)

Camilla Hansén (MP), t.o.m. 2021-02-25

Anna Sibinska (MP), fr.o.m. 2021-02-25

Erik Ottoson (M), ledig fr.o.m. 2020-12-08 t.o.m. 2021-01-31

Suppleanter

Thomas Hammarberg (S)

Lars Beckman (M)

Erik Ezelius (S)

Annicka Engblom (M)

Per Söderlund (SD)

Ingela Nylund Watz (S)
Johan Hedin (C)
Jessica Wetterling (V)
Lars Jilmstad (M), t.o.m. 2021-06-10
Patrick Reslow (SD)
Patrik Björck (S)
Lars Adaktusson (KD)
Maria Strömkvist (S)
Bengt Eliasson (L)
Lars Andersson (SD)
Rasmus Ling (MP), ledig t.o.m. 2020-12-31
Ann-Sofie Alm (M)
Monika Lövgren (SD), t.o.m. 2021-02-28
Jörgen Grubb (SD)
Allan Widman (L)
Nina Lundström (L)
Anna Sibinska (MP), t.o.m. 2021-02-25
Camilla Hansén (MP), fr.o.m. 2021-02-25
Per Schöldberg (C)
Ali Esbati (V)
Andreas Carlson (KD)
Mikael Oscarsson (KD)
Björn Wiechel (S)
Kalle Olsson (S)
Amanda Palmstierna (MP), fr.o.m. 2021-10-22
Ulrika Karlsson (M), fr.o.m. 2021-05-06
Hanna Gunnarsson (V), fr.o.m. 2021-04-22 t.o.m. 2021-05-28

Extra suppleanter

Richard Herrey (M), fr.o.m. 2020-12-08 t.o.m. 2021-01-31

Kansliet

Utskottet biträddes av ett kansli bestående av

Peder Nielsen, kanslichef

Annika Waller, bitr. kanslichef

Kristina Örtenhed, utskottsråd

Ann-Charlotte Bragsjö, föredragande

Johan Davidsson, föredragande, tjl fr.o.m. 2021-08-09

Katarina Delin, föredragande

Judit Farago Gontier, föredragande, tjl

Jenny Jonasson, föredragande

Mikael Ruotsi, vik. föredragande

Lars Widlund, föredragande

Satu Saariniemi, utskottshandläggare

Marilena Cottone, utskottsassistent

Tony Holmstedt, utskottsassistent

Mikaela Neijid tjänstgjorde som extra föredragande under våren 2021 och riksdagsstipendiaten Joel Martinsson tjänstgjorde som extra föredragande fr.o.m. februari t.o.m. juni 2021. I augusti 2021 påbörjade Ulrika Johansson Jordan från Regeringskansliet sin utbytestjänstgöring som extra föredragande under hösten 2021.

Utskottets verksamhet

Inledning

Under riksmötet höll utskottet 141 sammanträden, varav 66 gällde utskottets granskning. Det sammanlagda antalet sammanträdestillfällen uppgick till 75 och den totala sammanträdestiden uppgick till ca 145 timmar. Under riksmötet behandlade utskottet fyra propositioner från 2019/20 och sex propositioner från 2020/21, en skrivelse från 2019/20 och fyra skrivelser från 2020/21, tre redogörelser från 2019/20 och tio redogörelser från 2020/21, en framställning från 2019/20 och en framställning från 2020/21 samt 17 motionsyrkanden som hade väckts med anledning av dessa. Vidare behandlades ca 615 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21.

Coronapandemin innebar ändrade förutsättningar för utskottsarbetet. Den 17 juni 2020 trädde en ny bestämmelse i riksdagsordningen i kraft (tilläggsbestämmelse 7.16.1) som innebär att riksdagen eller talmannen får besluta om att deltagande på distans vid utskottssammanträden får medges om det finns synnerliga skäl för distansdeltagande. Kammaren beslutade samma dag att det fanns sådana synnerliga skäl.

De överenskommelser som talmannen och gruppledarna träffat om utskottens arbetsformer omfattade inte konstitutionsutskottet. Stora delar av granskningsarbetet har förutsatt fysisk närvaro vid utskottets sammanträden. Vid totalt 20 tillfällen har utskottet genomfört sammanträden med endast den ledamot som leder sammanträdet fysiskt närvarande och övriga ledamöter på distans. Vid övriga sammanträdestillfällen har distansdeltagande inte medgivits annat än i avgränsade delar. Deltagande i granskningsarbetet har i stor utsträckning förutsatt fysisk närvaro vid sammanträdena.

När det gäller regeringens, myndigheters och andra aktörers medverkan vid utskottssammanträdena för att lämna information utanför granskningen har de medverkat digitalt under merparten av riksmötet. Även utskottets överläggningar med regeringen i EU-frågor har i huvudsak skett digitalt.

Sammanlagt lämnade utskottet 32 (KU1–KU15, KU17–KU33) betänkanden till kammaren. Utskottet föreslog ett tillkännagivande till riksdagsstyrelsen. Ett granskningsbetänkande lämnades i december 2020 som innehöll resultatet av både allmänna granskningar från hösten 2020 och den särskilda granskning som utskottet våren 2020 beslutade att bordlägga med hänvisning till den situation som rådde med anledning av coronaviruset. Granskningsbetänkandet omfattade dels administrativt inriktad granskning som utskottet tagit initiativ till, dels 31 granskningsanmälningar redovisade under fem huvudrubriker (KU10). Ett andra granskningsbetänkande lämnades i juni 2021 som omfattade 28 ärenden med anledning av både granskningsanmälningar (totalt 34) och egna initiativ av utskottet, redovisade under fem huvudrubriker (KU20). Dessutom lämnade utskottet elva yttranden till andra utskott.

Av de betänkanden som utskottet lämnade under riksmötet var en relaterad till coronapandemin (se bet. 2020/21:KU13). Ett par av informationstillfällena under riksmötet handlade om effekter av och åtgärder med anledning av coronapandemin. Utskottet yttrade sig till socialutskottet över regeringens proposition 2020/21:79 En tillfällig covid-19-lag (se yttr. 2020/21:KU6y) och proposition 2020/21:219 Fortsatt giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen (se yttr. 2020/21:KU11y). Utskottet har också granskat regeringens hantering av coronapandemin i flera avseenden (se bet. 2020/21:KU20).

Utskottets verksamhet bestod även av arbete med EU-frågor, utvärdering och uppföljning samt forsknings- och framtidsfrågor. Utskottet arrangerade 23 offentliga utfrågningar. Utskottet genomförde inga resor under riksmötet men deltog i ett antal konferenser och möten som genomfördes digitalt.

Betänkanden

Utskottet lämnade under riksmötet följande betänkanden till kammaren. Beteckningarna KU5 och KU14 avser ett betänkande respektive ett utlåtande från utskottet som redovisas i avsnittet EU-frågor.

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse (KU1)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens budgetproposition 2020/21:1 utgiftsområde 1 Rikets styrelse, redogörelse 2019/20:RS1 Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2019 och ca 20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle bifalla regeringens, riksdagsstyrelsens, Riksdagens ombudsmäns (JO) och Riksrevisionens förslag och avslå motionsyrkandena. Utskottet föreslog också att riksdagen skulle lägga Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2019 till handlingarna.

I betänkandet fanns fyra reservationer och fyra särskilda yttranden. Ledamöterna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstod från ställningstagande när det gäller anslagsbeslutet och redovisade i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Behandlingen av riksdagens skrivelser (KU2)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 och riksdagsstyrelsens redogörelse 2019/20:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga regeringens skrivelse och riksdagsstyrelsens redogörelse till handlingarna.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

En moderniserad radio- och tv-lag (KU3)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:168 En moderniserad radio- och tv-lag samt tre yrkanden i två följdmotioner.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens förslag till ändringar i bl.a. radio- och tv-lagen, godkänna det som regeringen föreslog om att ta bort tillståndsvillkoret om respekt för den enskildes privatliv ur sändningstillstånden för public service-företagen fr.o.m. den 1 januari 2021, om företagen begär det, och avslå motionsyrkandena.

I betänkandet fanns tre reservationer.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Några sekretessfrågor på finansmarknadsområdet (KU4)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:173 Några sekretessfrågor på finansmarknadsområdet. Inga följdmotioner väcktes med anledning av propositionen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens förslag till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen samt i lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Förskottsbetalning i vissa ärenden om utlämnande av allmän handling (KU6)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:179 Förskottsbetalning i vissa ärenden om utlämnande av allmän handling och två yrkanden i en följdmotion.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens förslag till ändring i offentlighets- och sekretesslagen och avslå motionsyrkandena.

I betänkandet fanns en reservation.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Höjd åldersgräns för uttag av ålderspension (KU7)

I betänkandet behandlade utskottet riksdagsstyrelsens framställning 2019/20:RS2 Höjd åldersgräns för uttag av ålderspension. Inga följdmotioner väcktes med anledning av framställningen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta riksdagsstyrelsens förslag om ändring i lagen om ersättning till riksdagens ledamöter.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Sekretess för uppgifter om statliga tjänstepensionsförmåner (KU8)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2020/21:15 Sekretess för uppgifter om statliga tjänstepensionsförmåner. Inga följdmotioner väcktes med anledning av propositionen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens förslag till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter (KU9)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2019/20:201 Tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter. Inga följdmotioner väcktes med anledning av propositionen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens förslag till lag om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Granskningsbetänkande hösten 2020 (KU10)

I betänkandets inledande kapitel redovisas utskottets allmänna, administrativt inriktade granskning, som utskottet lägger fram på eget initiativ. Därefter redovisas i olika kapitel den granskning med anledning av särskilda anmälningar som utskottet bordlade under våren 2020. Granskningen redovisades under följande huvudrubriker:

1. Administrativt inriktad granskning
2. Vissa frågor om regeringens förhållande till riksdagen
3. Handläggning av vissa regeringsärenden m.m.
4. Vissa frågor om regeringens ansvar för förvaltningen
5. Vissa frågor om statsråds tjänsteutövning.

Utskottet anmälde för riksdagen resultatet av sin granskning enligt 13 kap. 2 § regeringsformen.

Riksdagen lade utskottets anmälan till handlingarna.

Justitieombudsmännens ämbetsberättelse (KU11)

I betänkandet behandlade utskottet redogörelse 2019/20:JO1 Justitieombudsmännens ämbetsberättelse.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga Justitieombudsmännens ämbetsberättelse för verksamhetsåret 2019/20 till handlingarna.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Upphävande av bestämmelse i lagen om författningssamlingar för riksdagsförvaltningen, Riksbanken och Riksrevisionen (KU12)

I betänkandet behandlade utskottet riksdagsstyrelsens framställning 2020/21:RS2 Upphävande av bestämmelse i lagen om författningssamlingar för riksdagsförvaltningen, Riksbanken och Riksrevisionen. Inga följdmotioner väcktes med anledning av framställningen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta riksdagsstyrelsens förslag till ändringar i lagen om författningssamlingar för riksdagsförvaltningen, Riksbanken och Riksrevisionen.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Uppföljning av riksdagens arbete under coronapandemin (KU13)

Med stöd av sin initiativrätt enligt 9 kap. 16 § riksdagsordningen föreslog utskottet att riksdagen skulle tillkännage för riksdagsstyrelsen om en uppföljning av riksdagens arbete under coronapandemin. Uppföljningen ska utföras av en parlamentariskt sammansatt kommitté.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Allmänna helgdagar m.m. (KU15)

I betänkandet behandlade utskottet ett fyrtiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21 inom området allmänna helgdagar.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns ett särskilt yttrande.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

(KU16)

Beteckningen har inte använts.

Riksrevisionens årsredovisning för 2020 (KU17)

I betänkandet behandlade utskottet redogörelse 2020/21:RR1 Riksrevisionens årsredovisning för 2020.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga redogörelsen till handlingarna.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Trossamfund och begravningsfrågor (KU18)

I betänkandet behandlade utskottet 15 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21 inom områdena trossamfund och begravningsfrågor.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga motionsyrkanden.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Offentlighet, sekretess och integritet (KU19)

I betänkandet behandlade utskottet ca 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21 inom områdena offentlighet, sekretess och integritet samt ett yrkande i en följdmotion väckt med anledning av proposition 2020/21:72 Sveriges tillträde till Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns fem reservationer.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Granskningsbetänkande (KU20)

I betänkandet redovisade utskottet sin granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning med anledning av dels särskilda anmälningar, dels det utskottet självt har tagit initiativ till. Betänkandet innehåller ett särskilt kapitel som behandlar olika frågor rörande regeringens hantering av coronapandemin. Granskningen redovisades under följande huvudrubriker:

1. Vissa frågor om regeringens förhållande till riksdagen
2. Handläggning av vissa regeringsärenden
3. Vissa frågor om regeringens ansvar för förvaltningen
4. Vissa frågor om statsråds tjänsteutövning
5. Regeringens hantering av coronapandemin.

Utskottet anmälde för riksdagen resultatet av granskningen enligt 13 kap. 2 § regeringsformen.

Riksdagen lade utskottets anmälan till handlingarna.

Behandlingen av riksdagens skrivelser (KU21)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens skrivelse 2020/21:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2020 och riksdagsstyrelsens redogörelse 2020/21:RS4 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till riksdagsstyrelsen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga regeringens skrivelse och riksdagsstyrelsens redogörelse till handlingarna.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Offentlig förvaltning (KU22)

I betänkandet behandlade utskottet ca 140 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21 inom området offentlig förvaltning.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga motionsyrkanden.
I betänkandet fanns 13 reservationer.
Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Fri- och rättigheter (KU23)

I betänkandet behandlade utskottet ca 140 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21 inom områdena fri- och rättigheter och förebyggande av våldsbejakande extremism samt två yrkanden i en följdmotion väckt med anledning av proposition 2019/20:36 Ett särskilt straffansvar för samröre med en terroristorganisation.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga motionsyrkanden.
I betänkandet fanns elva reservationer.
Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Författningsfrågor (KU24)

I betänkandet behandlade utskottet ca 150 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga motionsyrkanden.
I betänkandet fanns åtta reservationer.
Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Minoritetsfrågor (KU25)

I betänkandet behandlade utskottet ca 60 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga motionsyrkanden.
I betänkandet fanns tre reservationer.
Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2020, m.m. (KU26)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens skrivelse 2020/21:103 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2020, ett yrkande i en följdmotion och tio yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2020/21 inom området lagstiftningsprocessen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga regeringens skrivelse till handlingarna och avslå samtliga motionsyrkanden.
I betänkandet fanns en reservation.
Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Indelning i utgiftsområden (KU27)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2020/21:100 2021 års ekonomiska vårproposition, förslagspunkterna 2–3. Inga följdmotioner väcktes med anledning av propositionen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle godkänna regeringens förslag till ändringar av ändamål och verksamheter på utgiftsområden.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Riksrevisionens rapport om automatiserat beslutsfattande i statsförvaltningen (KU28)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens skrivelse 2020/21:88 Riksrevisionens rapport om automatiserat beslutsfattande i statsförvaltningen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga skrivelsen till handlingarna.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Riksrevisionens rapport om granskningsnämnden för radio och tv:s granskning av public service (KU29)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens skrivelse 2020/21:116 Riksrevisionens rapport om granskningsnämndens granskning av public service och ett yrkande i en följdmotion.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga skrivelsen till handlingarna och avslå motionsyrkandet.

I betänkandet fanns en reservation.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Verksamhetsredogörelser för riksdagens nämnder (KU30)

I betänkandet behandlade utskottet följande verksamhetsredogörelser:

- Nämnden för prövning av statsråds och vissa andra befattningshavares övergångsrestriktioner 2020 (2020/21:NSÖ1)
- Statsrådsarvodesnämnden 2020 (2020/21:SN1)
- Valprövningsnämnden 2020 (2020/21:VPN1)
- Riksdagens arvodesnämnd 2020 (2020/21:RAR1)
- Riksdagens ansvarsnämnd 2020 (2020/21:RAN1)
- Partibidragsnämnden 2020 (2020/21:PN1)
- Riksdagens överklagandenämnd 2020 (2020/21:ÖN1)
- Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorn 2020 (2020/21:NL1).

Utskottet föreslog att riksdagen skulle lägga redogörelserna till handlingarna.

Inga motioner hade väckts med anledning av verksamhetsredogörelserna.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation (KU31)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2020/21:141 Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation och ett yrkande i en följdmotion.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens förslag till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen och avslå motionsyrkandet.

I betänkandet fanns en reservation och ett särskilt yttrande.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Undantag från sekretess för vissa beslut som rör stöd vid korttidsarbete (KU32)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2020/21:168 Undantag från sekretess för beslut om stöd vid korttidsarbete. Inga följdmotioner väcktes med anledning av propositionen.

Utskottet föreslog att riksdagen skulle anta regeringens förslag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen.

Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut.

Ett institut för mänskliga rättigheter (KU33)

I betänkandet behandlade utskottet regeringens proposition 2020/21:143 Institutet för mänskliga rättigheter och sju yrkanden i följdmotioner.

Utskottet ställde sig i huvudsak bakom regeringens förslag. Regeringen föreslog i propositionen att en ny myndighet, Institutet för mänskliga rättigheter, inrättas. Regeringen föreslog en ny lag och lagändringar som ska reglera institutets verksamhet.

Utskottet tillstyrkte regeringens lagförslag förutom en bestämmelse om att institutet får föreslå för regeringen att Sveriges folkrättsliga åtaganden utvidgas inom området mänskliga rättigheter. Utskottet ansåg att riksdagen borde bifalla propositionen delvis, bifalla ett motionsyrkande och avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet fanns fyra reservationer.

Riksdagen biföll en reservation (S, C, V, MP) om att riksdagen skulle anta regeringens förslag även i den del som innebär att Institutet för mänskliga rättigheter får föreslå att Sveriges folkrättsliga åtaganden utvidgas och biföll i övrigt utskottets förslag till beslut.

Yttranden från andra utskott

Utskottet lämnade under riksmötet följande yttranden:

- *KU1*y till finansutskottet över Utgiftsramar för utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

- *KU2y* till socialförsäkringsutskottet över Behandling av känsliga personuppgifter i testverksamhet enligt utlänningsdatalagen.
- *KU3y* till utrikesutskottet över Kommissionens arbetsprogram 2021.
- *KU4y* till försvarsutskottet över Totalförsvaret 2021–2025.
- *KU5y* till justitieutskottet över Tillträdesförbud till butik och förstärkt straffrättsligt skydd mot tillgreppsbrottslighet.
- *KU6y* till socialutskottet över En tillfällig covid-19-lag.
- *KU7y* till utbildningsutskottet över Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige.
- *KU8y* till justitieutskottet över Sveriges tillträde till Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet.
- *KU9y* till utrikesutskottet över Verksamheten i Europeiska unionen under 2020.
- *KU10y* till finansutskottet över Vårändringsbudget för 2021.
- *KU11y* till socialutskottet över Fortsatt giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

EU-frågor

Uppföljning

Konstitutionsutskottet lämnade ett betänkande om sin uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen (KU5) till kammaren. I betänkandet redovisade utskottet resultatet av uppföljningen av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen för 2019.

Utskottet anmälde för riksdagen resultatet av uppföljningen.

Riksdagen lade utskottets anmälan till handlingarna.

Granskningar

Under riksmötet granskade utskottet följande EU-dokument:

- Kommissionens meddelande 2020 års rapport om rättsstatsprincipen – Rättsstatssituationen i EU, COM(2020) 580 (utl. 2020/21:KU14).

Överläggningar

Utskottet överlade med regeringen vid två tillfällen enligt följande:

- Den 23 februari 2021 överlade utskottet med energi- och digitaliseringsminister Anders Ygeman, åtföljd av medarbetare från Infrastrukturdokumentet och Justitiedepartementet, om grundlagsaspekterna av regeringens förslag till svensk ståndpunkt gällande kommissionens förslag till förordning om en inre marknad för digitala tjänster (rättsakten om digitala tjänster) och om ändring av direktiv 2000/31/EG, COM(2020) 825 (prot. 2020/21:38).

- Den 4 maj 2021 överlade utskottet med energi- och digitaliseringsminister Anders Ygeman, åtföljd av medarbetare från Infrastrukturdepartementet och Justitiedepartementet, om grundlagsaspekterna av regeringens förslag till svensk ståndpunkt gällande kommissionens förslag till förordning om en inre marknad för digitala tjänster (rättsakten om digitala tjänster) och om ändring av direktiv 2000/31/EG, COM(2020) 825 (prot. 2020/21:59).

Information

Under riksmötet informerade regeringen muntligt och skriftligt om EU-frågor vid elva tillfällen enligt följande:

- Den 17 september 2020 lämnade Arbetsmarknadsdepartementet skriftlig information om rådets slutsatser om stadgan om de grundläggande rättigheterna med fokus på AI och digital utveckling.
- Den 29 september 2020 lämnade Arbetsmarknadsdepartementet skriftlig information om:
 - kommissionens förslag till ändring av förordningen om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (COM(2020) 225)
 - kommissionens strategi för genomförande av stadgan om de grundläggande rättigheterna
 - lägesrapport avseende förhandlingen om förordningen om inrättandet av programmet för rättigheter och värden.
- Den 7 oktober 2020 lämnade Justitiedepartementet skriftlig information om en dagordningspunkt vid ett kommande rådsmöte: Uppföljning av Schrems II-domen, information från kommissionen.
- Den 3 november 2020 lämnade Kulturdepartementet skriftlig information om kommissionens förslag till ramverk om romsk inkludering.
- Den 17 november 2020 lämnade Kulturdepartementet skriftlig information om rådsslutsatser om värnandet av ett fritt och pluralistiskt mediasystem.
- Den 26 november 2020 lämnade Justitiedepartementet skriftlig information om rättsstatsutvecklingen på det rättsliga området.
- Den 21 januari 2021 informerade statsrådet Hans Dahlgren vid Statsrådsberedningen om kommissionens meddelande om 2020 års rapport om rättsstatsprincipen, konferensen om EU:s framtid och andra aktuella EU-frågor.
- Den 4 februari 2021 informerade statssekreterare Helene Öberg vid Kulturdepartementet om
 - ett utkast till rådsrekommendation om romers jämlikhet, inkludering och delaktighet
 - kommissionens meddelande om EU:s handlingsplan för demokrati (COM(2020) 790)

- kommissionens meddelande om Europas medier i det digitala decenniet: En handlingsplan för att stödja återhämtning och omvandling (COM(2020) 784).
- Den 25 februari 2021 informerade statssekreterare Catharina Espmark vid Justitiedepartementet om aktuella EU-frågor.
- Den 6 april 2021 informerade statssekreterare Catharina Espmark vid Justitiedepartementet om grundlagsaspekter i ett överträdelseärende om Sveriges genomförande av rådets rambeslut 2008/913/RIF av den 28 november 2008 om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen.
- Den 29 april 2021 lämnade Kulturdepartementet skriftlig information om rådsslutsatser om handlingsplan för att stödja återhämtning och omställning av Europas medier.

Information under utskottssammanträden

Under riksmötet fick utskottet muntlig information vid ett antal sammanträden, utöver vad som redovisades under rubriken EU-frågor, enligt följande:

- Den 10 september 2020 informerade statssekreterare Catharina Espmark från Justitiedepartementet om direktiv om tjänstefelsansvar.
- Den 13 oktober 2020 rapporterade ordföranden i riksdagens råd för Riksrevisionen Ingemar Nilsson från det senaste mötet i rådet.
- Den 22 oktober 2020 lämnade riksdagsdirektör Ingvar Mattson och avdelningschefen för administrativa avdelningen och it-avdelningen information och svarade på frågor med anledning av riksdagsstyrelsens förslag i budgetproposition, 2020/21:1, och redogörelse 2019/20:RS1 Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2019 m.m.
- Den 5 november 2020 informerade riksmarskalk Fredrik Wersäll och ståtåhållare Staffan Larsson från Kungliga Hovstaterna om Slottsstatens ekonomiska situation.
- Den 19 november 2020 rapporterade ordföranden i riksdagens råd för Riksrevisionen Ingemar Nilsson från det senaste mötet i rådet.
- Den 8 december 2020 informerade chefen för EU-kommissionens representation i Sverige Christian Danielsson om kommissionens meddelande om 2020 års rapport om rättsstatsprincipen.
- Den 10 december 2020 rapporterade ordföranden i riksdagens råd för Riksrevisionen Ingemar Nilsson från det senaste mötet i rådet.
- Den 10 december 2020 informerade justitieombudsmännen om Riksdagens ombudsmäns (JO) organisation och verksamhet.
- Den 15 december 2020 informerade statssekreterare Maja Fjaestad med medarbetare från Socialdepartementet och Justitiedepartementet om förslag till lag om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

- Den 17 december 2020 informerade riksrevisor Helena Lindberg om granskningsrapporten Automatiserat beslutsfattande i statsförvaltningen – effektivt, men kontroll och uppföljning brister (RiR 2020:22).
- Den 26 januari 2021 informerade riksrevisor Helena Lindberg om granskningsrapporten För förtroendets skull – granskningsnämndens granskning av public service (RiR 2020:26).
- Den 11 februari 2021 informerade civilminister Lena Micko från Finansdepartementet om distansdeltagande vid sammanträden i kommuner och regioner.
- Den 25 februari 2021 rapporterade ordföranden i riksdagens råd för Riksrevisionen Ingemar Nilsson från det senaste mötet i rådet.
- Den 15 april 2021 informerade riksrevisor Helena Lindberg om Riksrevisionens årsredovisning för 2020.
- Den 27 april 2021 informerade riksrevisor Helena Lindberg om granskningsrapporten Var god dröj, myndigheterna digitaliserar – service till enskilda som inte kan eller vill vara digitala (RiR 2021:8).
- Den 29 april 2021 rapporterade ordföranden i riksdagens råd för Riksrevisionen Ingemar Nilsson från det senaste mötet i rådet.
- Den 20 maj 2021 informerade chefsjustitieombudsman Elisabeth Rynning utskottet om Riksdagens ombudsmäns (JO) verksamhet.
- Den 8 juni 2021 informerade riksrevisor Helena Lindberg om Riksrevisionens verksamhet.
- Den 17 juni 2021 rapporterade ordföranden i riksdagens råd för Riksrevisionen Ingemar Nilsson från det senaste mötet i rådet.

Offentliga utfrågningar

Under riksmötet höll utskottet följande utfrågningar:

- den 7 oktober 2020 finansminister med Magdalena Andersson
- den 7 oktober 2020 försvarsminister med Peter Hultqvist
- den 15 oktober 2020 med finansmarknads- och bostadsminister Per Bolund
- den 15 oktober 2020 med utrikesminister Ann Linde
- den 20 oktober 2020 med näringsminister Ibrahim Baylan
- den 20 oktober 2020 med miljö- och klimatminister Isabella Lövin
- den 23 oktober 2020 med f.d. arbetsmarknadsminister Ylva Johansson
- den 23 oktober 2020 med statsminister Stefan Löfven
- den 5 november 2020 med f.d. ordförande i Miljööverdomstolen Ulf Bjällås och f.d. justitieråd Marianne Eliason
- den 1 december 2020 med justitieombudsmännen om Justitieombudsmännens ämbetsberättelse (redog. 2020/21:JO1) och om rapporten Frihetsberövades situation under coronapandemin
- den 17 december 2020 med Mats Melin, Coronakommissionens ordförande
- den 25 mars 2021 med Sveriges Kommuner och Regioner
- den 25 mars 2021 med Harriet Wallberg, tidigare nationell testkoordinator

- den 25 mars 2021 med Olivia Wigzell, generaldirektör för Socialstyrelsen
- den 26 mars 2021 med Johan Carlson, generaldirektör för Folkhälsomyndigheten
- den 26 mars 2021 med Dan Eliasson, tidigare generaldirektör för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- den 9 april 2021 med socialminister Lena Hallengren
- den 12 april 2021 med justitieminister Morgan Johansson
- den 13 april 2021 med försvarsminister Peter Hultqvist
- den 20 april 2021 med inrikesminister Mikael Damberg
- den 22 april 2021 med f.d. statsråd Margot Wallström
- den 22 april 2021 med utrikesminister Ann Linde (enbart sluten utfrågning)
- den 26 april 2021 med statsminister Stefan Löfven.

Forsknings- och framtidsfrågor

- Den 8 april 2021 hölls i riksdagen en forskningsförmiddag knuten till utskotten. Arrangemanget bestod av en gemensam del och en utskottsspecifik del. Vid den gemensamma delen, för vilken talmannen stod värd, hölls ett seminarium om vetenskapens roll i det parlamentariska beslutsfattandet. Seminariet var en dialog mellan riksdagsledamöterna, den ständige sekreteraren vid Kungliga Vetenskapsakademien Göran K Hansson och Nobelpristagarna Emmanuelle Charpentier och Reinhard Genzel. Vid det utskottsspecifika seminariet informerade Anna Jonsson Cornell, professor i komparativ konstitutionell rätt vid Uppsala universitet, och Johannes Lindvall, professor i statsvetenskap vid Lunds universitet, utskottet på temat om hur covid 19-pandemin har påverkat konstitutionella förhållanden och upprätthållandet av fri- och rättigheter.
- Den 10 juni 2021 presenterade docent Adam Shehata från institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG), Göteborgs universitet, en forskningsöversikt om sociala mediers inverkan på demokratin (se 2020/21:RFR17 Nyheter i sociala medier – en forskningsöversikt av användning och effekter ur ett medborgarperspektiv).
- Den 14 oktober 2020 anordnade utskottet ett gemensamt seminarium tillsammans med talmannen om regeringsbildningen efter 2018 års val.

Uppföljning och utvärdering

Den 10 november 2020 och den 15 december 2020 beslutade utskottet att utse en grupp inom utskottet, bestående av en representant för respektive parti, med uppgift att genomföra en uppföljning av tillämpningen av riksdagsordningens bestämmelse om utskottsinitiativ.

Beredning av val m.m.

Utskottet har berett val av chefsjustitieombudsman och val till Nämnden för prövning av statsråds och vissa andra befattningshavares övergångsrestriktioner. Under riksmötet höll beredningsdelegationen sammanlagt fyra sammanträden och den sammanlagda sammanträdestiden omfattade drygt två timmar.

Åtalsanmälningar och skrivelser från allmänheten

Utskottet behandlade under riksmötet 18 åtalsanmälningar, och antalet skrivelser från allmänheten som anmälades i utskottet uppgick till drygt 3 500.

Utrikes resor

Under riksmötet genomförde utskottet inga resor.

Utskottet deltog i ett antal internationella digitala möten och konferenser enligt följande:

- Den 22 september 2020 deltog Karin Enström (M) i en konferens som arrangerades av Europeiska revisionsrätten om etik och integritet i offentlig förvaltning.
- Den 27 oktober 2020 deltog Ida Drougge (M), Daniel Andersson (S) och Camilla Hansén (MP) i det interparlamentariska utskottsmötet som anordnades av Europaparlamentets utskott för rättsliga frågor (JURI) om bättre lagstiftning från ett digitalt perspektiv.
- Den 10 november 2020 deltog Per-Arne Håkansson (S) och Lars Jilmstad (M) i det interparlamentariska utskottsmötet som anordnades av Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (LIBE) om kommissionens årsrapport om rättsstatsprincipen och de nationella parlamentens roll.
- Den 14 december 2020 deltog Per-Arne Håkansson (S) i ett event som anordnades av det tyska rådsordförandeskapet och EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) om en rapport om artificiell intelligens, datahantering och grundläggande rättigheter.
- Den 19 juni 2021 deltog Daniel Andersson (S) från KU vid det konstituerande plenarsammanträdet i konferensen om Europas framtid som anordnades som ett hybridmöte i Strasbourg.
- Den 22 juni 2021 deltog Ida Drougge (M), Erik Ottoson (M) och Jessica Wetterling (V) i det interparlamentariska utskottsmötet som anordnades av Europaparlamentets utskott för konstitutionella frågor (AFCO) om den europeiska valrättsakten och den parlamentariska undersökningsrätten.

Inkommande besök

Under riksmötet har utskottet inte tagit emot besök.

Utskottet genomförde följande digitala möten:

- Den 20 januari 2021 deltog Karin Enström (M), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Jessica Wetterling (V), Lars Jilmstad (M), Per Schöldberg (C) och Richard Herrey (M) i ett möte med kommissionär och vice ordförande Věra Jourová om rättsstatsprincipen.
- Den 17 juni 2021 deltog utskottet i ett möte med Finlands grundlagsutskott.